

А. С. Ткаченко,
аспірант кафедри страхування, банківської справи та ризик-менеджменту, Київський
національний університет імені Тараса Шевченка
ORCID ID: 0000-0003-4471-5238

DOI: 10.32702/2306-6814.2020.3.76

ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ СТРАТЕГІЙ КОМПАНІЙ ЗІ СТРАХУВАННЯ ЖИТТЯ ЗА УМОВ ЕКОНОМІЧНИХ ДИСБАЛАНСІВ

А. Tkachenko,
Ph.D student of Insurance, Banking and Risk Management Department,
Taras Shevchenko National University of Kyiv

DEVELOPMENT OF THE LIFE INSURANCE COMPANIES' INVESTMENT STRATEGIES UNDER ECONOMIC IMBALANCES

У статті розглядаються особливості формування інвестиційних стратегій компаній зі страхування життя за умов наявності кризових станів та економічних дисбалансів загалом. Досліджуються теоретичні засади формування інвестиційних стратегій компаній зі страхування життя. Враховуються особливості стратегій управління активами та пасивами компаній зі страхування життя, які обумовлені довгостроковістю контрактів за даним видом страхування. Аналізуються детермінанти, які впливали на вибір інвестиційних стратегій компаніями зі страхування життя у останні роки як у розвинених зарубіжних країнах, так і в Україні. Визначаються сучасні тенденції зміни інвестиційних стратегій компаній зі страхування життя у світі та Україні. Розглядається структура розміщення коштів технічних резервів та резервів зі страхування життя протягом останніх років.

The peculiarities of development of the life insurance companies' investment strategies under crisis and economic imbalances in general are considered. Theoretical foundations of the investment strategies development by the life insurance companies are clarified. The peculiarities of asset and liability management strategies of life insurance companies, which are conditioned by the long-term contracts for this type of insurance, are taken into account. It is justified that life insurance companies mostly use immunization, optimization and scenario analysis strategies. The essence of each of these strategies is considered under their use by life insurance companies. The determinants that have influenced the choice of investment strategies by life insurance companies in recent years, both in developed foreign countries and in Ukraine are identified. Those determinants in foreign countries include the faster aging rate along the simultaneous high unemployment rate, and low interest rates as well. In addition, Solvency II requirements significantly pressure the life insurance companies' investment strategies. The current trends of changing investment strategies of life insurance companies in Ukraine are described. It has been found that domestic life insurance companies have an extremely limited list of real-world investment options. This is due to the weak development of the stock market. The funds allocation structure of technical and life insurance reserves in recent years is analyzed. Analysis of different areas of the technical and life insurance reserves placement provided an understanding of the rapid change of investment strategies of domestic life insurance companies towards reducing risk. The complete change in the financial landscape, which has been taking place in recent years in Ukraine, necessitates a change in approaches to government regulation. Thus,

under conditions of stabilization of the economy, not only can preservation of investment strategies aimed at risk minimization, but also balancing between the level of risk and profit maximization, which is especially important for long-term investments, be ensured.

Ключові слова: Ключові слова: страхові компанії, інвестиційні стратегії компаній із страхування життя, стратегії управління активами та пасивами, технічні резерви, резерви страхування життя.

Key words: life insurance companies; investment strategies of life insurance companies; asset and liability management strategies; technical reserves; life insurance reserves.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Економічний розвиток України в останнє десятиріччя супроводжувався значними ризиками, які були закладені ще у попередні роки, а з анексією Криму та розгортанням військових дій на Сході, не лише посилились минулі, але й виникли принципово нові загрози. Таким чином, слід констатувати, що лише кардинальна зміна всіх наявних до тепер підходів може зрушити економічну та фінансову систему у сторону сталого розвитку.

Значну роль у цих процесах може відіграти інститут страхування життя, який має суттєві перспективи впливу на інвестиційну сферу, через реалізацію функцій заощадження, формування та використання фондів страхових резервів, а також інвестування. Мобілізовані страховими компаніями кошти страхувальників перетворюються у фонди фінансових ресурсів, після чого, трансформуючись, стають інвестиціями, які через окремі сегменти фінансового ринку потрапляють на інвестиційний ринок, а через нього на ринок інвестиційних товарів.

Реалізація інвестиційної функції компаній зі страхування життя безпосередньо пов'язана зі стратегіями, які вони використовують у свої діяльності. Саме інвестиційні стратегії компаній зі страхування життя визначають можливості та обмеження, з якими вони можуть зіткнутися у процесі довгострокової інвестиційної діяльності. Вибір інвестиційних стратегій є надзвичайно актуальною проблемою для вітчизняних компаній зі страхування життя, яка особливо загострилась у зв'язку з дисбалансом на фінансовому ринку, що у тому числі було пов'язано з банкрутством великої кількості банків, депозити яких є традиційним напрямом інвестування вітчизняних компаній зі страхування життя. Все це свідчить про необхідність та своєчасність даного дослідження.

Для України питання досягнення сталого економічного розвитку в останні роки набуло надважливого значення. Страхова система та сфера страхування життя як її складова, за умов активізації та стимулювання, мають значний потенціал створення підґрунтя для економічного розвитку держави. Такі процеси є взаємопов'язаними, адже зміна макроекономічних умов, розвиток ринку страхування життя та його регулювання можуть вплинути на вибір стратегій страховиків у сфері фінансування довгострокових інвестицій, які у свою чергу, обумовлюють зростання реального сектора економіки. Водночас, реалізація даного завдання неможлива без розробки ефективних інвестиційних стратегій страховиками.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Проблематику формування інвестиційних стратегій страхових компаній загалом, та компаній зі страхування життя зокрема, досліджувало досить багато сучасних зарубіжних вчених, серед них: М.Дж. Рудольф (розглядав інвестиційні стратегії страхових компаній за умов економічного спаду) [3], Х. Грюндль, М. Донг, Й. Гал (аналізували еволюцію стратегій інвестиційного портфеля страховиків для довгострокових інвестицій) [1] та інші.

Особливості формування інвестиційних стратегій страховиків розглядаються і у працях вітчизняних вчених-економістів. Так, значний інтерес становить дослідження питань ефективності інвестиційної стратегії страхових компаній в Україні, що проводили Р.В. Пікус та Д.С. Нестерова [10, с. 759]. Науковці розглядають проблематику вибору найбільш прийнятної для вітчизняних страховиків інвестиційної стратегії у сукупності з процесом формування відповідного інвестиційного портфеля.

Значний вклад у дослідження питань розробки інвестиційної стратегії страховиків зробила А.В. Василенко [12, с. 41]. Розглядаючи інвестиційну діяльність страхових компаній крізь призму значення державного регулювання у таких процесах, науковець наводить специфічні риси формування інвестиційного потенціалу страхових компаній та пропонує підходи до оцінки якості активів страховиків. Також автором окреслено перелік компонентів, що можуть використовуватись у процесі державного регулювання інвестиційної діяльності страховиків та її інтегрального оцінювання. Крім того, А.В. Василенко запропонувала методичні підходи щодо вимог, які можуть висуватись до розміщення резервів страховиками.

На мікро- та макроекономічних рівнях розглядає значення вибору інвестиційної стратегії страховиків Т.С. Овчаренко [15, с. 35]. На макроекономічному рівні, на думку науковця, правильно обрана інвестиційна стратегія, що формується за рахунок достатнього обсягу страхових резервів не лише впливає на ринкову позицію страховика, але й на вартість страхового продукту загалом. Щодо макроекономічного рівня, то Т.С. Овчаренко наголошує на тому, що вітчизняні страховики, за умов збільшення ефективності інвестування, у сукупності із запровадженням пільгового режиму оподаткування на державному рівні, здатні суттєво впливати на розвиток економіки.

Окремі вітчизняні науковці, зокрема І.М. Цуркан та І.Ю. Герасимова досліджують інвестиційні стратегії

страховиків зарубіжних країн [13, с.106]. Автори виділяють ключові фактори, які впливають на формування інвестиційних стратегій страховиків у зарубіжних країнах. Також вони аналізують специфічні характеристики притаманні довгостроковим інвестиційним стратегіям зарубіжних страхових компаній.

Попри те, що проблематиці формування інвестиційних стратегій компаніями зі страхування життя загалом присвячено значний обсяг наукових робіт як зарубіжних, так і вітчизняних вчених-економістів, слід відмітити, що відмінності даного процесу між розвиненими країнами та Україною, за умов загострення економічних дисбалансів практично не досліджуються.

МЕТА СТАТТІ

Метою статті є дослідження інвестиційних стратегій компаній зі страхування життя та впливу який чинять на данні процеси макроекономічні дисбаланси. Для досягнення поставленої мети, в статті пропонується вирішити такі завдання:

- дослідити теоретичні засади вибору інвестиційних стратегій компаніями зі страхування життя;
- проаналізувати фактори, що обумовлювали формування інвестиційних стратегій компаній зі страхування життя у розвинених зарубіжних країнах протягом останніх років;
- розглянути детермінанти, які найбільше впливають на реалізацію інвестиційних стратегій вітчизняних компаній зі страхування життя за умов наявності економічних дисбалансів

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Проблематика дослідження змісту інвестиційних стратегій страхових компаній у зарубіжній літературі насамперед розглядається крізь призму стратегії управління активами та пасивами (ALM), яка залежить від напрямів діяльності компанії. Загалом компанії що здійснюють страхування, інше ніж страхування життя з метою усунення ризику ліквідності в основному використовують стохастичні моделі, як-от: динамічний фінансовий аналіз (DFA) [1; 2; 6].

Що стосується компаній зі страхування життя, то їх стратегії управління активами та пасивами мають свої особливості, пов'язані з тим, що контракти за цими видами страхування є довгостроковими та мають визначені вимоги і якщо середня тривалість життя залишається стабільною, розмір претензій буде менш стохастичним, порівняно з компаніями, що здійснюють страхування, інше ніж страхування життя. Виходячи із зазначеного, для оцінки майбутнього відтоку грошових коштів, велике значення має прогнозування рівня смертності. Важливість цього чинника у всьому світі продовжує зростати, оскільки компанії зі страхування життя розробляють продукти, призначені для страхування від ризику довголіття. Крім того, компанії зі страхування життя зазвичай мають тривалий горизонт планування для інвестування своїх активів, і, таким чином, ризики процентних ставок є більш важливими ніж ризики ліквідності. Отже, цілком закономірно, що компанії зі страхування життя здебільшого використовують стратегії імунізації, оптимізації та аналізу сценаріїв.

Зміст стратегії імунізації полягає у гарантуванні того, що зміна вартості активів, що виникає внаслідок коливань процентних ставок, дорівнює (або перевищує) відповідній зміні вартості зобов'язань. Припускається, що коливання процентних ставок відбувається миттєво, і для реалізації стратегії на практиці необхідне постійне балансування портфеля активів через деякий час.

Щодо стратегії оптимізації, то, як правило, вона ґрунтується на підходах закладених у теоретичних розробках Марковіца та Лейбовіца. Водночас підхід Марковіца застосовується для пошуку структури активів з оптимальною сукупністю ризиків та прибутку, з урахуванням фіксованої структури страхового портфеля, тоді як принцип стратегії управління активами та пасивами полягає в тому, щоб забезпечити основу для управління як активами, так і пасивами, дозволяючи змінювати структуру страхового портфеля [1].

Лейбовіц і Хенріксон розробили стратегію оптимізації портфеля, яка дозволяє одночасно вибирати інвестиції і лінії андеррайтингу для створення ефективного портфеля середньої дисперсії. Зобов'язання страховика розглядаються як коротка позиція у загальному портфелі. Прибутковість і ризик потім оцінюються з точки зору змін у надлишку вартості активів над вартістю зобов'язань.

Аналіз сценаріїв передбачає оцінку вартості активів і пасивів, припускаючи різні можливі сценарії. Двома поширеними методами аналізу сценаріїв є динамічний фінансовий аналіз і стрес-тестування. Динамічний фінансовий аналіз передбачає комплексне моделювання всієї страхової компанії і чинників її навколишнього середовища. Зазвичай це реалізується шляхом прив'язки певних ключових показників страховика (наприклад, доходу від премій, інвестиційного доходу або збитковості) до макроекономічних змін (наприклад, ВВП, рівнем відсоткових ставок або безробіття). Оскільки ці фактори навколишнього середовища за своїм змістом є стохастичними, це призводить до стохастичності моделі страхової компанії. За допомогою даного підходу, беручи до уваги відповідні взаємозалежності між активами і зобов'язаннями, можна зокрема визначити ймовірність неплатоспроможності страховика [2].

Стрес-тестування включає як кількісний, так і якісний аналіз. Кількісне стрес-тестування дозволяє визначити ймовірність дисбалансів або очікуваний дефіцит у різних, екстремальних сценаріях, наприклад, зниження ціни на акції на певний відсоток, тоді як якісне стрес-тестування широко застосовується при виявленні нових ризиків та їх кількісній оцінці.

Макроекономічна невизначеність створює ризики для світової страхової галузі у декількох аспектах. Так, повільне відновлення економіки після останньої фінансової кризи призвело до високого рівня безробіття в деяких країнах. Це, разом зі старінням населення, може негативно вплинути на страхову галузь загалом та сферу страхування життя зокрема. Отже, страховики з розвинених країн, схильні прагнути до більш високої прибутковості на ринках, що розвиваються. Зростання особистого добробуту і старіння населення на таких ринках створюють можливості зростання для компаній зі страхування життя розвинених країн. Однак ці високі доходи пов'язані з потенційними правовими і політич-

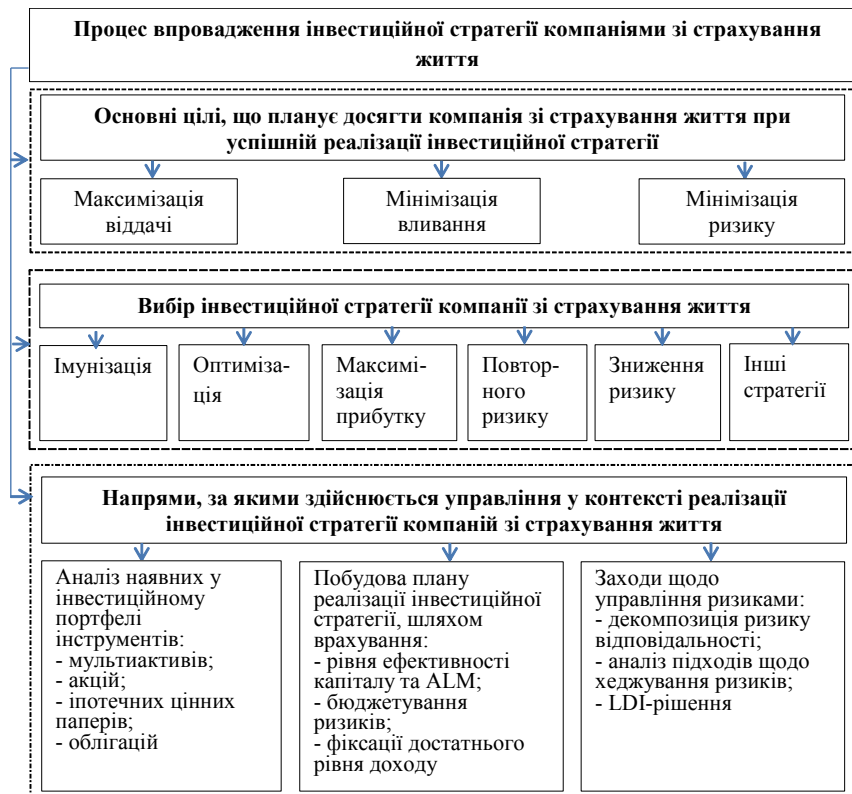

Рис. 1. Процес впровадження інвестиційної стратегії компаніями зі страхування життя

ними ризиками через відмінності нормативних стандартів і політичної невизначеності [3].

Іншою проблемою, з якою стикаються компанії зі страхування життя у розвинених країнах світу, є тривала тенденція до збереження низьких процентних ставок. Відповідна спрямованість грошово-кредитної політики після фінансової кризи мала на меті стабілізувати фінансові системи та сприяти економічному одужанню. Водночас для сфери страхування життя така політика впливає як на активи, так і на зобов'язання страховиків. З одного боку, низькі процентні ставки обмежують прибуток, викликаючи недостатню віддачу від інвестицій, а з іншого — зобов'язання страховиків збільшуються при застосуванні зниженої ставки дисконтування. Отже, середовище з низькими процентними ставками може викликати значні фінансові ускладнення для компаній зі страхування життя [4].

Ще одним фактором зміни підходів до вибору інвестиційних стратегій компаній зі страхування життя став вступ у силу режиму Solvency II з 1 січня 2016 р. Разом з поточною економічною ситуацією, яка характеризувалась низькими процентними ставками і високою волатильністю кредитного спреда, дотримання параметрів модуля "Ринковий ризик" стало зокрема основною проблемою європейських страховиків [5].

Слід відмітити, що станом на 2016 р. рівень капіталу для покриття ризику становив 86% (для компаній зі страхування життя) від вимог, що висувались до платоспроможності відповідно до Solvency I 68% для інших видів страхування. Такий рівень виконання вимог до платоспроможності спонукав страхові компанії переглянути стратегії управління активами і пасивами, не лише з метою адаптації до нових вимог Solvency II, але й до стрес-тестувань, які регулярно проводились національ-

ними та європейськими регулюючими органами, а також деякими міжнародними організаціями [5].

Окрім зазначеного, значний вплив на розробку інвестиційних стратегій компаній зі страхування життя у розвинених зарубіжних країнах мають додаткові ризики щодо довгострокових інвестицій страховиків, які включають такі фактори, як повільне зростання основних економік у поєднанні зі старінням населення на деяких розвинених ринках, що може негативно вплинути на зростання страхової галузі. Також значною для багатьох країн є проблема схильності до ризику дефолту суверенних облігацій окремих країн і облігацій інших фінансових установ, хоча це суттєво залежить від того, в якій мірі самі страховики інвестують у такі активи або в компанії, які відповідно інвестують у такі активи. Крім того, виникають й інші види ризиків, серед яких можна виокремити екологічні та кіберризики.

Все це обумовлює необхідність розробки страховими компаніями складніших моделей, заснованих на докладному аналізі фінансових даних, що дозволяє розробляти більш ефективні інвестиційні стратегії, задля зростання прибутковості бізнесу у разі обмеження вимог до капіталу, що накладаються регулюючими органами.

Так, деякі зарубіжні менеджери компаній зі страхування життя у пошуках вищих доходів обрали стратегію "повторного ризику", інвестуючи в альтернативні активи (неліквідні активи) або на ринки, що розвиваються. Інші задля адаптації до змін регулювання обрали стратегії "зниження ризику", вкладаючи кошти в короткострокові активи. Водночас враховуючи що інструменти з фіксованим доходом у зарубіжних країнах є переважаним класом активів компаній зі страхування життя, замалі процентні ставки призводять до знижен-

**Таблиця 1. Структура розміщення коштів
технічних резервів та резервів зі страхування життя
протягом 2013–2018 рр. (у %)**

Напрями розміщення резервів компаній зі страхування життя	Роки					
	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Грошові кошти на поточних рахунках	10,4	10,7	9,6	11,0	10,6	8,6
Банківські вклади (депозити)	40,6	38,4	49,4	44,0	43,4	42,1
Банківські метали	0,1	0,1	0,04	0,04	0,02	0,02
Нерухоме майно	5,4	5,3	4,9	5,6	5,0	4,4
Акції	10,8	8,8	5,2	0,4	0,2	0,1
Облігації	2,4	2,6	2,2	1,7	1,2	1,8
Іпотечні сертифікати	0,0	0,0	0,05	0,0	0,0	0,0
Цінні папери, що емітуються державою	14,7	18,4	13,2	25,3	27,1	28,9
Права вимоги до перестраховиків	15,3	15,6	15,3	11,8	12,2	13,9
Інвестиції в економіку України за напрямами, визначеними Кабінетом Міністрів України	0,2	0,05	0,004	0,1	0,1	0,1

Джерело. складено за даними Нацкомфінпослуг [7].

ня інвестиційного доходу, а прибуток може виявитися замалим для покриття інвестиційних гарантій, які часто є важливою характеристикою продукту страхування життя [6].

Недостатня прибутковість інвестиційної стратегії, заснованої на облігаціях, спонукає страхові компанії до пошуку нових підходів до збільшення доходів. Таким чином, під час вибору сучасних інвестиційних стратегій страхові компанії прагнуть досягти наступних результатів:

- знизити вливання капіталу акціонерами, зокрема, зменшивши нарахування капіталу, пов'язані з модулем ринкового ризику;
- максимізувати фінансову віддачу від інвестиційного портфеля;
- ефективно управляти ринковим ризиком і ризиками ліквідності, пов'язаними з менш традиційними інвестиційними стратегіями.

Теоретичний аналіз цілей та особливостей розробки інвестиційних стратегій компанії зі страхування життя дав можливість запропонувати власні методологічні підходи до побудови процесу впровадження інвестиційних стратегій у компаніях зі страхування життя (рис. 1).

Досвід зарубіжних страхових компаній свідчить про те, що під час розробки новітніх інвестиційних стратегій, окрім схильності до ризику, нормативних та фінансових обмежень також необхідно враховувати такі фактори: базову структуру технічних резервів страховика; поточну інвестиційну політику компанії; податкові обмеження; очікувані результати діяльності в різних класах активів інвестиційного портфеля тощо.

Підходи до інвестиційної діяльності компаній зі страхування життя в Україні протягом останніх років зазнали суттєвих змін. Це було обумовлено рядом факторів, що призвели не лише до змін на фінансовому ринку, але й у сфері нормативно-правового регулювання.

Глибинна фінансово-економічна та політико-соціальна криза, що розгорнулася в Україні у 2014 р., окрім іншого, значно змінила усталений фінансовий ландшафт, що відбулось за рахунок стрімкого скорочення кількості фінансових установ. Це зумовило значні зміни, які вплинули на страхову сферу загалом та страхування життя зокрема, протягом всіх останніх років. Так починаючи з 2013 р. кількість страхових компаній скоротилась з 407 до 281 у 2018 р. (у 1,5 рази), водночас темпи

скорочення кількості компаній зі страхування життя виявились ще швидшими — з 62 у 2013 р. до 30 у 2018 р. (у 2 рази) [7]. Також, зміни на фінансовому ринку були пов'язані зі стрімким скороченням кількості банків з 176 у 2013 р., до 77 у 2018 р., т.б у 2,3 рази [8]. Враховуючи те, що саме банківський сектор завжди був основою фінансового ринку, зміни, що відбулись вплинули і на інші його складові, зокрема страховий сектор.

Безпосередній зв'язок компаній зі страхування життя та банків пов'язаний з розміщенням коштів технічних резервів та резервів зі страхування життя на банківських депозитах, частка яких, попри всі негативні тенденції та банкрутства великої кількості банків залишається стабільно високою (див. табл. 1). Водночас слід відмітити, що у відносних частках, значення банківських депозитів більш суттєве під час розміщення коштів технічних резервів (у 2018 р. становило 46,6%) ніж під час розміщення коштів резервів зі страхування життя (у 2018 р. становило 34,1%).

У зарубіжній практиці найбільш використовуваними для цілей стратегії управління активами та пасивами є облігації, оскільки вони зазвичай мають фіксований термін до погашення і приносять регулярні виплати. Поки облігації не мають дефолту, а відповідний ринок є достатньо глибоким, можна створити портфель облігацій, який відповідає очікуваному грошовому потоку зобов'язань або їх дюрації за допомогою стратегії узгодження дюрації. Водночас в Україні такі механізми практично не використовуються, про що, зокрема, свідчить занижена частка облігацій у розміщених коштах технічних резервів та резервів зі страхування життя [9, с. 70]. І хоча коливання даної частки протягом зазначеного періоду було незначним (знизилося з 2,4% у 2013 р. до 1,8% у 2018 р.), саме абсолютне значення свідчить про неможливість застосування на вітчизняному ринку складних стратегій управління активами та пасивами, які повсюдно використовуються у розвинених зарубіжних країнах.

Аналізуючи інші напрями інвестування коштів компаній зі страхування життя, привертає увагу занижений рівень вкладень компаній зі страхування життя у акції. Так порівняно з докризовим 2013 р. частка розміщених у акції технічних резервів та резервів зі страхування життя знизилась катастрофічно стрімко — практично до нуля, т.б понад у 10 разів.

Дослідження інших напрямів розміщення технічних резервів та резервів зі страхування життя дає розуміння стрімкої зміни інвестиційних стратегій компаній зі страхування життя у бік зменшення ризикованості (а отже і доходності) [10, с. 179]. Про це свідчить практично дворазове зростання частки цінних паперів, що емітуються державою у загальній структурі розміщення технічних резервів та резервів зі страхування життя (з 14,7% у 2013 р. до 28,9% у 2018 р.)

Ще одним фактором який суттєво впливає на формування інвестиційної стратегії компаній зі страхування життя, спричиняє труднощі для діагностики та прогнозування, є відсутність якісних даних про довгострокові інвестиційні проекти. Компанії зі страхування життя не можуть точно оцінити ризик цих проектів [11, с. 761]. Ця неоднозначна ситуація, в свою чергу, змушує інвесторів вимагати надбавки за ризик як компенсацію, що може зробити довгострокові проекти непривабливими.

Загалом слід зазначити, що вітчизняні компанії зі страхування життя мають вкрай обмежений перелік реальних напрямів інвестування [12, с. 40]. Це пов'язано зі слабким розвитком фондового ринку. Так, у розвинених країнах суттєву роль у формуванні інвестиційних стратегій компаній зі страхування життя відіграють деривативи, які практично не застосовуються у вітчизняній практиці. Компанії зі страхування життя використовують деривативи для кількох цілей, включаючи хеджування інвестицій та портфеля, копіювання активів та отримання додаткового доходу. У практиці розвинених зарубіжних країн існує кілька поширених видів деривативів, які використовують компанії зі страхування життя:

— Свопи. Компанії зі страхування життя можуть придбати процентні свопи для управління ризиками грошових потоків, пов'язаними зі зміною процентної ставки. Курсові свопи допомагають страховикам управляти інвестиціями у іноземній валюті.

— Опціони. Опціони, в основному у формі лімітів, граничних значень і свопціони, часто використовуються компаніями зі страхування життя для хеджування від ризику зміни процентних ставок, особливо для продуктів, розміщених з мінімальною гарантованою віддачею.

— Кредитні деривативи. Кредитні дефолтні свопи і боргові зобов'язання під заставу, можуть використовуватися компаніями зі страхування життя у якості альтернативи портфелю боргових цінних паперів [1, с. 25].

Всі зазначені інструменти, в силу їх нерозвиненості в Україні через високі ризики на вітчизняному фінансовому ринку, не дозволяють компаніям зі страхування життя розробляти інвестиційні стратегії базуючись на зарубіжному досвіді [13, с. 105]. Таким чином, вони здебільшого виходять із наявних нормативно-правових вимог та обмежень щодо напрямів інвестування та розміщення резервів, а отже, вплив державного регулювання на формування інвестиційних стратегій компаній зі страхування життя в Україні є надважливим.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження сучасних підходів до формування інвестиційних стратегій компаній зі страхування життя, в умовах наявних економічних дисбалансів дозволило сформулювати такі висновки:

— У зарубіжній практиці, при виборі інвестиційної стратегії, компанії зі страхування життя, на відміну від компаній, що здійснюють інші види страхування, основний акцент роблять на вирахуванні розміру відсоткових ставок. Такий підхід пояснює переважання у зарубіжних компаній зі страхування життя стратегій імунізації та оптимізації.

— Механізм впровадження інвестиційної стратегії компаніями зі страхування життя має охоплювати три послідовних етапи: визначення цілі; вибір необхідного типу; окреслення напрямів, за якими здійснюватиметься управління.

— Наявні у вітчизняній економіці дисбаланси вимагають від компаній зі страхування життя постійного пристосовування до змін зовнішнього середовища, а отже, корегування власних інвестиційних стратегій.

— Останні нормативно-правові акти Нацкомфінпослуг, що регулюють інвестиційну сферу діяльності компаній зі страхування життя, вказують на послідовне запровадження у вітчизняній практиці зарубіжних підходів, спрямованих на мінімізацію ризикованості вкладень даних фінансових посередників. Такий підхід є цілком виправданим за умов економічних дисбалансів, проте може гальмувати швидкий розвиток галузі, у разі досягнення сталого розвитку у державі.

Література:

1. Helmut Grundl, Ming (Ivy) Dong, Jens Gal. (2016). The evolution of insurer portfolio investment strategies for long-term investing. OECD Journal: Financial Market Trends: веб-сайт. URL: <http://www.oecd.org/investment/Evolution-insurer-strategies-long-term-investing.pdf> (дата звернення: 11.12.2019).
2. Phil Mowbray. Establishing and Managing Insurer Investment Strategies. (2017). Moody's Analytics: веб-сайт. URL: <https://www.moodyanalytics.com/-/media/article/2017/establishing-and-managing-insurer-investment-strategies.pdf> (дата звернення: 09.12.2019).
3. Max J. Rudolph. 2011. U.S. Insurance Company Investment Strategies in an Economic Downturn. Rudolph Financial Consulting, LLC: веб-сайт. URL: <http://www.rudolph-financial.com/Investment%20project%20final%20December%202011%20as%20posted.pdf> (дата звернення: 10.12.2019).
4. Berdin E., Grundl H. 2015. The effects of a low interest rate environment on life insurers. The Geneva Papers on Risk and Insurance, 40, 385—415.
5. Gabriel Bernardino. 2018. Solvency II — The way ahead. European Insurance and Occupational Pensions Authority (EIOPA): веб-сайт. URL: <https://eiopa.europa.eu/Publications/Speeches%20and%20presentations/2018-06-26%20Solvency%20II%20Insurance%20Europe.pdf> (дата звернення: 11.12.2019).
6. Innovative investment strategies. New investment strategies for insurance undertaking. 2017. Deloitte Tax&Consulting: веб-сайт. URL: <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/lu/Documents/financial-services/Insurance/lu-investment-strategies-insurance-en.pdf> (дата звернення: 11.12.2019).
7. Офіційний сайт Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг: інформація про стан і розвиток страхового ринку України за 2013—2018 pp.: веб-сайт. URL: <https://www.nfp.gov.ua/>

ua/Informatsiia-pro-stan-i-rozvytok-strakhovoho-ryнку-Ukrainy.html (дата звернення: 10.12.2019).

8. Офіційний сайт Національного банку України: грошово-кредитна статистика: веб-сайт. URL: <https://bank.gov.ua/statistic/sector-financial/data-sector-financial#1ms> (дата звернення: 12.12.2019).

9. Братюк В.П., Бошинда І.М. Інвестиційна діяльність страхових компаній. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Економіка і менеджмент. 2016. Вип. 17. С. 69—71.

10. Нестерова Д.С. Розміщення активів страхових компаній в Україні. Теоретичні та прикладні питання економіки. 2016. Вип. 1. С. 176—182.

11. Мілошєвич Н.В. Інвестиційна діяльність страхових компаній в Україні. Економіка і суспільство. 2018. Вип. 6. С. 758—763.

12. Василенко А. Інвестиційна діяльність страхових компаній: стратегія та пріоритети. Страхова справа. 2014. № 3. С. 38—46.

13. Цуркан І.М., Герасимова І.Ю. Інвестиційна діяльність страхових компаній у розвинених країнах світу на ринку цінних паперів. Економічний вісник Національного гірничого університету. 2013. № 4. С. 103—110.

14. Пікус Р., Нестерова Д. Ефективність інвестиційної стратегії страхових компаній в Україні. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка. 2015. Вип. 3. С. 6—12.

15. Овчаренко Т. Інвестиційні стратегії страхових компаній та перспективи їх впровадження. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка. 2011. Вип. 121—122. С. 33—38.

References:

1. Grundl, H. Dong, M. (Ivy) and Gal, J. (2016), "The evolution of insurer portfolio investment strategies for long-term investing", OECD Journal: Financial Market Trends, available at: <http://www.oecd.org/investment/Evolution-insurer-strategies-long-term-investing.pdf> (Accessed 11 Dec 2019)

2. Mowbray, P. (2017), "Establishing and Managing Insurer Investment Strategies. Moody's Analytics", available at: <https://www.moodyanalytics.com/-/media/article/2017/establishing-and-managing-insurer-investment-strategies.pdf> (Accessed 9 Dec 2019).

3. Rudolph, M.J. (2011), "U.S. Insurance Company Investment Strategies in an Economic Downturn", Rudolph Financial Consulting, LLC, available at: <http://www.rudolph-financial.com/Investment%20project%20final%20December%202011%20as%20posted.pdf> (Accessed 10 Dec 2019).

4. Berdin, E. and Grundl, H. (2015), "The effects of a low interest rate environment on life insurers", The Geneva Papers on Risk and Insurance, vol.40, pp. 385—415.

5. Bernardino, G. (2018), "Solvency II — The way ahead. European Insurance and Occupational Pensions Authority (EIOPA)", available at: <https://eiopa.europa.eu/Publications/Speeches%20and%20presentations/2018-06-26%20Solvency%20II%20Insurance%20Europe.pdf> (Accessed 11 Dec 2019).

6. Deloitte Tax&Consulting (2017), "Innovative investment strategies. New investment strategies for insurance undertaking", available at: <https://www2.de->

loitte.com/content/dam/Deloitte/lu/Documents/financial-services/Insurance/lu-investment-strategies-insurance-en.pdf (Accessed 11 Dec 2019).

7. National Commission for the State Regulation of Financial Services Markets (2019), "Information on the state and development of the Ukrainian insurance market 2013-2018", available at: <https://www.nfp.gov.ua/ua/Informatsiia-pro-stan-i-rozvytok-strakhovoho-ryнку-Ukrainy.html> (Accessed 10 Dec 2019).

8. National Bank of Ukraine (2019), "Monetary data", available at: <https://bank.gov.ua/statistic/sector-financial/data-sector-financial#1ms> (Accessed 8 Dec 2019).

9. Bratyuk, V. P. Boshynnda, I. M. (2016), "Insurance companies' investment activity", Naukovyy visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Series: Ekonomika i menedzhment, Vol. 17, pp. 69—71.

10. Nesterova, D. S. (2016), "Allocation of the assets of insurance companies in Ukraine", Teoretychni ta prykladni pytannya ekonomiky, Vol. 1, pp. 176—182.

11. Miloshevic, N. V. (2018), "Investment activity of insurance companies in Ukraine", Economy and society, Vol. 6, pp. 758—763.

12. Vasylenko, A. (2014), "Investment activity of insurance companies: strategy and priorities", Strakhova sprava, Vol. 3, pp. 38—46.

13. Tsurkan, I. M. (2013), "Investment activity of insurance companies in developed countries in the securities market", Ekonomichnyy visnyk Natsional'noho hirnychoho universytetu, Vol 4, pp. 103—110.

14. Pikus, R. and Nesterova, D. (2015), "Effectiveness of investment strategy of insurance companies in Ukraine", Bulletin of Taras Shevchenko National University of Kyiv. Economics, Vol. 3, C. 6—12.

15. Ovcharenko, T. (2011), "Investment strategies of insurance companies and prospects for their implementation", Bulletin of Taras Shevchenko National University of Kyiv. Economics, Vol. 121—122, C. 33—38.

Стаття надійшла до редакції 24.01.2020 р.

www.dy.nayka.com.ua

Електронне фахове видання

**ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ
удосконалення та розвитку**

Виходить 12 разів на рік

включено до переліку наукових фахових видань України
з питань **ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ**
(Категорія «Б»)

Наказ Міністерства освіти і науки України
від 28.12.2019 №1643

e-mail: economy_2008@ukr.net

тел.: (044) 223-26-28

(044) 458-10-73